

О. П. Кадочнікова,

канд. філол. наук, доц.,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

доцент кафедри української мови

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1401-9226>;

К. А. Коцур,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

студентка факультету гуманітарних наук

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8004-0431>

МЕРЕЖЕВІ ПСЕВДОНИМИ АВТОРІВ УКРАЇНСЬКИХ ФАНФІКІВ

Стаття присвячена системному дослідженню мережевих псевдонімів авторів нового жанру популярної культури — фанатської літератури (фанфіків). Огляд наукової літератури з досліджуваного питання виявив, що система віртуальної псевдонімії дедалі частіше привертає увагу лінгвістів, проте її теоретичне осмислення досі залишається дискусійним питанням і в українських, і в закордонних мовознавчих колах. На основі прагматично-комунікативного аналізу встановлено неспростовний зв'язок мережевих псевдонімів із персональною ідентичністю їх носіїв. З'ясовано, що мережеві автоніми творців фанатської літератури первинно призначені забезпечити членство особи у віртуальній спільноті, уможлививши реєстрацію на вебресурсі, а також виражають різні складники індивідуальної ідентичності автора: маркують особу як митця-аматора, виражають його ставлення до віртуальної спільноти і бачення свого місця в ній, акцентують певні особистісні характеристики. За принципами створення досліджувані власні назви значною мірою збігаються з традиційними мистецькими псевдонімами, при цьому виявляють і специфічні риси, пов'язані з посиленою увагою до візуальної форми імені, його довжини, вибором номінативних моделей, що зумовлено сформованими традиціями та наявними технічними обмеженнями у віртуальному середовищі.

Теоретичне обґрунтування феномену мережевої псевдонімії доповнено описом лінгвістичних ознак мережевих псевдонімів авторів фанфіків. Оскільки практичне опрацювання інтернет-псевдонімів так само вирізняється множинністю підходів до аналізу, здійснено спробу системного опису аналізованої групи самоназв, спираючись на такі критерії: мотивованість, спосіб творення, особливості структури та семантики.

Доведено, що номінативні тенденції в аналізованій спільноті хоч і спираються значною мірою на традиційні антропонімічні формули, але при цьому тяжіють до максимальної формально-граматичної і семантичної диференціації твірних основ. Визначено, що в такий спосіб автори виявляють свій креативний потенціал, а їх

псевдоніми засвідчують неоднорідність складу культурної спільноти. Мережеві псевдоніми користувачів українськомовного сегменту інтернету — строката і динамічна система, що визначає її перспективність для подальших досліджень.

Ключові слова: фанфік, мережевий псевдонім, персональна / групова ідентичність, віртуальний антропонім, ономастика.

O. P. Kadochnikova,

PhD in Philology, Assoc. Prof,

National University of Kyiv-Mohyla Academy,

Associate Professor of the Department of Ukrainian Language

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1401-9226>;

K. A. Kotsur,

National University of Kyiv-Mohyla Academy,

student, Faculty of Humanities

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8004-0431>

ONLINE PSEUDONYMS OF UKRAINIAN FANFICTION AUTHORS

The article is devoted to a systematic study of the online pseudonyms used by authors of a new genre of popular culture – fan literature (fanfiction). A review of the scientific literature on the topic reveals that the system of virtual pseudonymy is increasingly attracting the attention of linguists. However, its theoretical understanding remains a controversial issue in both Ukrainian and foreign linguistic circles. Based on a pragmatic-communicative analysis, the article establishes an irrefutable connection between network pseudonyms and the personal identity of their bearers. It has been found that the network autonyms of fan literature creators are primarily intended to ensure a person's membership in a virtual community by enabling registration on a web resource. They also express various components of the author's individual identity: they mark a person as an amateur artist, express their attitude toward the virtual community and their vision of their place in it, and emphasize certain personal characteristics. In terms of the principles of creation, the studied proper names largely coincide with traditional artistic pseudonyms while also revealing specific features related to the increased attention to the visual form of the name, its length, and the choice of nominal models. This is due to the established traditions and existing technical limitations in the virtual environment.

The theoretical substantiation of the phenomenon of online pseudonymity is supplemented by a description of the linguistic features of the online pseudonyms used by fanfic authors. Since the practical study of Internet pseudonyms is characterized by a multiplicity of analytical approaches, an attempt is made to systematically describe the analyzed group of self-names based on the following criteria: motivation, method of creation, features of structure, and semantics.

It is shown that the nominative trends in the analyzed community, although largely based on traditional anthroponymic formulas, tend to maximize the formal, grammatical, and semantic differentiation of the constituent bases. This indicates that the authors are revealing their creative potential, and their pseudonyms testify to the heterogeneity of the cultural community. The network pseudonyms of users in the Ukrainian-language segment of the Internet form a diverse and dynamic system, which highlights its prospects for further research.

Key words: fanfiction, network pseudonym, personal/group identity, virtual anthroponym, onomastics.

Потужний розвиток віртуального світу з початку XXI ст. засвідчив появу нового виміру існування людства. Роль віртуального простору в житті пересічної людини чимдалі зростає і нині кожен охочий може долучитися до віртуальної спільноти. Хоча правила життя в мережі не завжди збігаються з правилами фізичного світу, між ними є певні точки перетину. Віртуальне всемережжя, як і «реальний світ», фрагментоване і розпадається на дрібніші спільноти, члени яких згуртовані навколо спільної мови та спільних інтересів (соціальні мережі, професійні спільноти, групи за інтересами, чати). Вага територіального чинника тут помітно нижча, а уявлення про обмеженість простору в інтернеті формує наявність окремих вебресурсів та зв'язки (гіперпосилання) між ними.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Необхідною умовою для існування людини в мережі є реєстрація на вебресурсі, що передбачає обов'язково вказати ім'я користувача, призначене для його ідентифікації в цьому просторі. Різні онлайн-спільноти виробляють власні традиції комунікації, окреслюють їх в політиці мережевого ресурсу та навіть унаочнюють у системі норм спілкування. Тісно взаємодіючи з фізичною реальністю, віртуальне середовище часто стає джерелом появи нових тенденцій, що поступово перетікають у «фізичний» світ, як-от наприклад традиція називати магазини за моделлю назви сайту — *TABURETKA.UA*, *DOC.ua* чи обирати мистецький псевдонім, форма якого нагадує графічні інтернет-практики, напр. назви музичних гуртів *ДіагнозZ*, *МУ*17*, *Kofei.IN*.

Об'єктом пропонованого дослідження стала система мережевих імен авторів одного з видів аматорської літератури — фанфікшену (фанатської літератури, фанфіків), що стрімко набирає популярності як у світовому, так і в українському сегменті інтернету. Це відкрита, динамічна група, до кола якої може долучитися будь-хто, незалежно від віку, рівня освіти чи професійного досвіду. Автори фанфіків та їхня аудиторія утворюють окрему спільноту й активно розбудовують новий напрям у популярній культурі [14, с. 2-4]. Визначальна риса творів фанатської літератури — перекладення відомих з белетристики, медіа, кіно, відеоігор, телевізійних шоу сюжетів і характерів, на основі яких шанувальники творять нові тексти і, відповідно, власний простір, що посідає важливе місце в сучасній, особливо, молодіжній, попкультурі [14, с. 10-11; 15]. З огляду на природу фанфікшену, його вкоріненість у віртуальний

світ, прикметною ознакою фанфік-спільнот постає синтез універсальної глобальної культури і локального контексту. Обираючи мережеве ім'я, член такої спільноти не просто означає себе як окрему особистість, а й разом виражає свій мистецький потенціал, виражає «творче “я” іменованої особи» [4, с. 6]. При цьому у виборі форми й змісту мережевого псевдоніма автор обмежений здатністю спільноти зчитати закладену в імені семантику. Саме по собі ім'я, як відзначають дослідники, уже є культурним феноменом, адже насамперед за іменем впізнають зірок соціальних мереж [17, с. 127]. Окрім номінативного статусу, мережеві імена набувають функційності, адже потрібні для віртуальної взаємодії в багатомільйонній спільноті користувачів.

Аналіз досліджень проблеми. Окремі питання природи, творення та функціонування імен членів різних віртуальних спільнот уже ставали предметом поодиноких розвідок в українському мовознавстві [1-3; 11; 12]. Ці одиниці привертають увагу і європейських та американських дослідників [16-19]. Актуальність розвідки зумовлена потребою заповнити прогалини у знаннях про особливості творення та закономірності функціонування мережевих імен нового сегменту українськомовного віртуального простору — спільноти любителів фанатської літератури, яка досі зовсім не потрапляла в поле зору української ономастики. Мережевому псевдонімікону англomовних авторів фанфіків присвячено окрему студію [15]. Ця нова відкрита динамічна підсистема антропонімікону виявляє стійку тенденцію до зростання, фанатська культура орієнтована насамперед на молоду аудиторію і має великий креативний потенціал. П. Селігей щодо впливу інтернет-спілкування на розвиток мови й культури зазначає: «Сьогодні мережева комунікація, потрапивши в центр громадської уваги, впливає на наше мовлення куди сильніше, ніж белетристика чи навіть ЗМІ» [7, с. 365].

Матеріал дослідження сформував реєстр мережевих псевдонімів авторів фанфікшену з вебсайту «Фанфіки українською» (<https://fanfic.com.ua>) обсягом 535 одиниць, укладений методом суцільної вибірки. Аналіз семантики, способів творення та функцій псевдонімів авторів фанатської літератури ґрунтується на використанні методик описового, структурного (методика компонентного аналізу), статистичного методів і комунікативно-прагматичного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Попри відносну новизну феномену самоназивання у віртуальному просторі термінну систему лінгвістики вже поповнили багато лексичних позначень цього явища. Запропоновані дослідниками назви поділяються на кілька груп залежно від визначального компонента їхньої семантики. Із-поміж них виокремлюємо такі, що вказують на: а) особливе середовище функціонування цих імен, напр.: *нікнейм / нік, ніконім, нетнейм, мережеве / віртуальне / інтернет- / онлайн- / екранне ім'я, віртуальний / інтернет-псевдонім* [13, с. 448; 16, с. 41; 11, с. 122; 6, с. 401; 1, с. 248], б) їх первинне призначення в мережі, напр.: *ім'я користувача, логін, ім'я для входу, юзернейм, ім'я профілю, персональний ідентифікатор, логінонім* [11, с. 122; 13, с. 448]; в) їх вторинну функцію — створити віртуальну індивідуальну ідентичність, напр.: *мережевий псевдонім, ім'я-маска, замасковане ім'я, віртуальне псевдо, псевдопрізвисько, віртуальне прізвисько* [6, с. 401; 11, с. 122;

10, с. 144; 19, с. 98; 6, с. 401]; г) головний принцип вибору назви, напр: *мережевий автонім* [19, с. 98] (букв. самоназва). Не аналізуючи глибоко кожне з наведених понять, відзначимо, що терміни *мережевий псевдонім* і *мережевий автонім* мають найбільш прозору внутрішню форму і відповідають традиціям українського терміноворення. Надалі вживатимемо їх як синоніми.

За спільністю функцій та умов творення, мережевий автонім має найбільше спільних рис із літературним псевдонімом. Їх об'єднують такі характеристики: 1) є індивідуальними іменами, які носій обирає сам [19, с. 98; 1, с. 251; 12, с. 19]; 2) нове ім'я творить нову персональну ідентичність автора [19, с. 98], реалізує ідентифікаційну й диференційну функції. Однак номінативні звичаї онлайн-спільноти зумовлюють відмінності між псевдонімами авторів фанфіків та псевдонімами авторів художньої літератури. Із-поміж них виокремлюємо такі:

- 1) немає обмежень щодо компонентного складу формули самоназви — вона може мати різну структуру й семантику, більшою або меншою мірою асоційовану з персональним іменуванням, напр.: *Віталія, Діма Натяга, Самка bogomola, вона любила слухати вітер., Сонечко Вишневе*; хоча технічні характеристики конкретного ресурсу можуть обмежувати вжиток певних символів або їхню кількість у псевдонімах [19, с. 99];
- 2) обираючи мережеве ім'я, автор творить свою нову віртуальну ідентичність, що вказує на його зв'язок з віртуальним світом [18, с. 776]. Важливу роль при цьому може відігравати індивідуально-психологічний чинник — невпевненість, сором'язливість автора [13, с. 443], або ж прагматичні настанови, що враховують відповідність мережевого імені створеному тексту, уявний та ідеальний образ аудиторії, систему її стереотипів, досвід, визначальний канал і мету комунікації [19, с. 99; 3, с. 211; 13, с. 449], напр.: *Dante, Тетфтелька Чен, Танака-сенпай, донька Бандери й ньеньки України, Повна нісенітниця!, видра в піжамці*. Погоджуємося з аргументованим твердженням К. Алексеюк, про те, що в дихотомії творців і аудиторії саме «автор є центральною фігурою» [13, с. 31];
- 3) називаючи себе в інтернеті, користувачі часто зважають на потребу зберігати приватність, анонімність [13, с. 440–443; 17, с. 125]. На противагу цьому, ними рухає бажання взаємодіяти з іншими [17, с. 125]. Тому можна зробити висновок про інтерактивну інтенційність псевдонімів авторів фанфіків, адже обрані мережеві імена «виражають думки, настрої носіїв, беруть участь у популяризації їх творчого задуму, визначають їхнє світобачення» [4, с. 11];
- 4) імена користувачів мережі існують лише у віртуальному світі, отже, «є не акустичним, а візуальним сигналом» [8, с. 34], що впливає на продуктивність прийомів графічної гри, використання нелітерних графем, додаткову семантизацію графіки, напр.: *LZ SoLaNochKa, valeria salo, нічна_письменниця_, Leia Ukrainka, hutko*. Примітно, що частка латиниці в цій підсистемі антропонімів перевищує кирилицю й трапляється в 54,2% обстежених

назв (290 із 535). Натомість випадків поєднання обох графічних систем у складі однієї назви зафіксовано всього 3, що становить 0,56 % від загальної кількості. Питання специфіки графічного кодування та візуального оформлення досліджуваних одиниць заслуговує на окрему розвідку, тому надалі до графічних характеристик мережевих псевдонімів звертатимемося лише принагідно.

Отже, технічні виміри та усталені комунікативні практики віртуального середовища формують загальне тло для вибору мережевого імені. Мережевий псевдонім є знаком, з допомогою якого користувач створює нову, альтернативну віртуальну ідентичність, що може частково збігатися з реальною або ж мати з нею досить умовні точки перетину.

Досліджуючи мережеві псевдоніми користувачів тематичних чатів, М. Мартін висновує: ці імена формують автономну систему зі складними взаємозв'язками між компонентами, завдяки комплексному дослідженню якої можна отримати інформацію про походження, історію та місце спільноти в суспільстві [18, с. 776]. Звісно ж, не всі мережеві псевдоніми трансклюють легко зчитувану інформацію про автора, його цінності та переконання. Через нехтування інформаційної функції псевдоніма іноді виникають імена, роль яких зводиться до технічного позначення користувача в мережі. У системі псевдонімів авторів фанфіків, за результатами нашого дослідження, переважають інформативні одиниці з прозорою мотивованістю — 91,52 % у групі однокомпонентних назв і 68,15 % — у групі складних назв. На нашу думку, це свідчить про потужну тенденцію членів цієї спільноти підкреслювати свою творчу індивідуальність, увиразнюючи різні складники своєї ідентичності.

Оскільки сукупність мережевих псевдонімів високоперсоналізована і відображає креативність індивідуальних практик номінації авторів-фікчайтерів, розбудувати систему критеріїв для їх лінгвістичного аналізу — завдання вкрай непросто. Формально-структурний аспект мережевих імен з фокусом на застосуванні у власних назвах небуквених символів, різних реєстрів букв запропонували Є. Сазонова, Л. Шитик, І. Омелюх, Л. Летюча [5; 12; 2]. Є. Сазонова розподілила оніми на однослівні й багатослівні та класифікувала їх за використаною системою письма [5]. Л. Шитик та І. Омелюх диференціювали полі- та монокомпонентні інтернет-антропоніми, врахували в характеристиці функції нелітерних графем [12]. Вичерпно будову власних назв загалом описує у своїй монографії М. Торчинський, окреслюючи прості оніми (однослівні однокореневі), складні (власне композити, афіксальні композити й аббревіатури) і складені (оніми-словосполуки, оніми-словосполучення та оніми-фрази) [10, с. 348–349]. Орієнтуючись на запропоновану польською дослідницею І. Нобис схему аналізу псевдонімікону польських ютуб-блогерів [19], пропонуємо для вивчення лінгвістичних характеристик аналізованих онімів враховувати мотивованість твірної основи, спосіб творення, семантику і структурні особливості мотиваційної основи.

Сприйняття мережевих псевдонімів як продуктів мовотворчості і виразників мистецької ідентичності передбачає наявність закладеної в них концепції, що

реалізується впродовж усього процесу творення мережевого імені. Проте вирішальним етапом її втілення вважаємо вибір мотиваційної основи такого оніма. Мотиваційна основа (далі — МО) являє собою мовленнєву одиницю позаконтекстуальної, прийнятої на загальнономовному рівні (номінатором та аудиторією) семантики, і становить матеріал, шляхом модифікації якого автор вибудовує власне мережеве ім'я. Отже, МО мережевого псевдоніма формує його змістове ядро.

За структурою саме слова й словосполучення є найбільш частотними типами МО псевдонімів авторів фанфіків. Саме тому семантику мережевих псевдонімів розглядаємо в межах псевдонімів-слів (однокомпонентних) і псевдонімів-словосполучень (багатокомпонентних).

До семантично непрозорих однослівних псевдонімів належать 3 МО (0,56% вибірки) — ініціальні абревіатури: *SPX*, *IVA*, *CREAMFULL*. Їхнє значення спирається на мотивувальні словосполучення, які неможливо декодувати без пояснення номінатора.

До групи напівпрозоро мотивованих псевдонімів зараховуємо псевдоніми-оказіоналізми, що не мають усталеного значення в системі мови, не зареєстровані в словниках, але утворені за наявними в мові словотвірними моделями, напр.: *Lyutowowk*, *Avrystessa*, *N-Girl*, *Котофейка*, *Thought-in*. Усього виокремлюємо 12 таких одиниць, семантика яких базується на значенні морфем: суфікса *-k* (використовуваного для творення фемінітивів), напр.: *Лимонадка*; поєднанні семантики твірних основ напр.: *Cyberfrog* (букв. цифрова / інтернетна жаба); *rickmaniac* (від *Rick* — частина прізвища актора Алана Рікмана, букв. одержимий Аланом Рікманом).

У межах псевдонімів-слів частка одиниць напівпрозорої семантики становить лише 6,78%, що ґрунтує висновок про абсолютне переважання семантично ємних практик називання для творення віртуальних мистецьких псевдонімів аналізованої сфери.

Псевдоніми прозорої семантики налічуємо 162 одиниці. До них зараховуємо всі імена, утворені на основі загальноновживаних, лексикографічно зареєстрованих одиниць. У межах цієї групи протиставлено псевдоніми відонімного (61,73%) та відапелятивного (38,27%) походження.

Псевдоніми, утворені внаслідок трансонімізації, репрезентують 4 моделі:

1) відіменні (89 одиниць), напр.: *Мартуся*, *Тсуки*, *Камелічка*, *Хару*, *Лізія*, *vincent*, *Paraska*, *Dante*, *syao*, *Nayann*, *Arabella*. Серед них трапляються як повні офіційні форми (*margaret*, *anthony*, *Христуна*), так і гіпокористики (*Тоня*, *Камря*, *Соля*), демінутиви (*Олік*, *джульсттка*, *Vikky*) та аугментативи (*Даха*).

Оскільки власне ім'я є спеціалізованим засобом для ідентифікації особи у фізичному світі, це спонукає авторів обирати відомі імена за основу творення псевдоніма — аудиторія здатна впізнавати в мережевих іменах «справжні» імена авторів. Ця модель є найпоширенішою серед вибірки і підтверджує продуктивність трансонімізації особових імен у творенні мережевого псевдоніма;

2) відрізвищеві (9 одиниць), напр.: *Бандера*, *Coviello*, *Milaer*. Часто їхня впізнаваність ґрунтується на характерних для антропонімної системи формантах:

Skrypchenko (-енко), *зоєв* (-єв). Хоч трансонімізація прізвищ і є регулярною твірною моделлю псевдонімів, проте її нечисленний, порівняно з власне іменами, вияв пов'язуємо з конотацією згрубілості, зниженого комунікативного статусу прізвища як єдиного ідентифікатора позначуваної особи.

У ролі МО виступають і прецедентні прізвища — такі, що апелюють до знань про відомі постаті української та світової культури, напр.: *Bandera*, *Бандера*, *Stark*, *Winstones*;

- 3) відпатронімі (1 зразок) напр.: *Нікулішна*. Непоширеність такого продуктивного типу пов'язуємо з правилами політики сайту, що забороняє поширення російських наративів (-ішн- — виразний маркер неукраїнського походження імені по батькові) та загальним зниженням функційності цього типу антропонімів у комунікативному просторі молоді;
- 4) відастронімі (1 зразок): *veritate*. Такий псевдонім свідчить про інклюзивність мистецької сфери, її орієнтованість на глобалізовану культуру.

Псевдоніми, утворені шляхом онімізації, походять від апелювальної лексики різних тематичних груп, і репрезентовані такими семантичними блоками: «Природа», «Людина», «Реалії навколишнього світу», «Нематеріальна реальність».

Зразків псевдонімів, утворених на основі лексем, що належать до семантичного блоку «Природа», усього 19 (11,73% від загальної кількості простих псевдонімів). Такі псевдоніми побудовані на основі семантичних моделей перенесення назв:

- 1) рослин: *верес*, *pluysh*, *cactus*, *болотянка*, *Clematis*, *Sunflower*;
- 2) тварин: *Совеня*, *зайчєня*, *лисєня*, *Solovei*, *BiRDyу* (від англ. *birdie*);
- 3) об'єктів неживої природи: *промінець*, *літепло*, *Зірньєка*, *Hmarynka*, *soleil*.

Лексеми, які позначають природні реалії, у художній літературі часто зазнають переосмислення і стають символами, метафорами, алегоричними образами. Цю практику символізації значення, вочевидь, переймають і автори фанфіків для створення самоназв.

Обсяг групи псевдонімів, побудованих на назвах характеристик людини, збігається з попередньою групою, проте реалізується в більшій кількості семантичних моделей. В основі псевдонімів авторів фанфіків трапляються характеристики:

- 1) поведінки чи інтелектуальних ознак: *нахаба.*, *мінлива*, *Унікум*, *snovydkа*;
- 2) за статусом чи родом діяльності: *відьмочка*, *Курат*, *bogomolka*;
- 3) за вподобаннями чи ідеологічними переконаннями: *Кавоманка*, *Гетьман*, *Petlurivka*, *Banderivka*;
- 4) відносно інших об'єктів навколишнього світу: *Морська* ❄️, *Abrykosna*;
- 5) фізичного чи психічного стану: *осліп*, *ostochortilo*;
- 6) за зовнішніми ознаками: *Синьозора*, *hollaya* (від «гола я»);
- 7) за невідомим критерієм: *Wsiaka*, *efemerna*.

Різноманітність підходів до самопозначення засвідчує особистісне багатоманіття спільноти авторів українського фанфікшену.

Апелятиви семантичного блоку «Реалії навколишнього світу» є основою для творення 17 псевдонімів (10,49 %). У ролі мотиваторів функціують лексеми зі значенням назв

- 1) продуктів харчування: *pelymeny* (від пельмені), *Zhovtokk*, *yahidka*, *Ikra*, *Cherry*, *moonshine173*;
- 2) речей, предметів: *стрічка*, *Пранік*, *сапфір*;
- 3) речовин: *XeNone*;
- 4) частин тіла: *culito*;
- 5) явищ мови: *Bukafka*;
- 6) явищ суспільної діяльності: *адміністрація*;
- 7) способів дії: *hutko*;
- 8) місця: *Outside*.

Цей блок здебільшого представлений оказійними семантичними моделями, що вкотре демонструє оригінальність індивідуальних технік творення мережевих імен авторів-фікрайтерів. Виразно частотними є лише лексеми, які позначають продукти харчування, — особливу привабливість таких слів як МО може зумовлювати їхня звичність для повсякденного спілкування.

Останній блок, «Нематеріальна реальність», — найменший за обсягом. Його формують 7 мережевих псевдонімів (4,32 %), побудовані за трьома семантичними моделями — онімізація лексем на позначення:

- 1) фантастичних істот: *янголка*, *Примара*, *Angel*;
- 2) абстрактних понять: *singularity*, *fortuna*, *Nageki*;
- 3) назв літературних жанрів: *сонет*, *fairy tale*.

Лексеми зі значенням нематеріальних реалій первинно позначають дистанційовані від дійсності об'єкти, що потенційно ускладнює їхню асоціацію з іменами, тому вони рідко стають основами для творення мережевих псевдонімів.

Як видно з наведених прикладів, МО часто зазнають графічної, графіко-фонетичної, графіко-структурної, графіко-семантичної та семантичної видозміни. Здебільшого за умови володіння мовним кодом, що лежить в основі інтернет-антропніма (поряд з українською у цій сфері активно функціює англійська), й обізнаності з традиційними для вебкомунікації практиками інші члени спільноти здатні безперешкодно розпізнати таку модифікацію, напр.: *zlakamenyuka* ← *зла каменюка*, *надійка* ☾ ← *Надійка*, *Окула* ← *акула*, *strawberrysweat* ← *strawberry sweet*.

Частка псевдонімів авторів фанфіків, утворених поєднанням кількох компонентів МО, становить 66,92% від загальної кількості псевдонімів. Вищу продуктивність складної МО (вираженої поєднанням слів або словосполученням, реченням) ми схильні пояснювати її семантичною багатомірністю й ширшими можливостями, які дає така структура, для вияву креативного потенціалу творця псевдоніма.

За ознакою мотивованості складні псевдоніми теж поділяємо на одиниці з прозорою та напівпрозорою семантикою. До останніх належать дво- та трикомпонентні псевдоніми, у складі яких поєднано вільно оформлені складники з прозорою та

непрозорою мотивованістю, зокрема псевдоніми, в основі яких — комбінація слова (слів) та ініціальної абрєвіатури: (*LZ SoLaNochKa, Felix and CO*), скорочення (*Софія. С. Гуд(овсек), Анна К.*) чи квазіслова (*Петро zk, Be Ggeh*). В обстежуваному матеріалі нараховуємо 15 зразків таких моделей. До групи псевдонімів з непрозорою мотивованістю зараховуємо утворені з назви скриньки електронної пошти або згенеровані спеціальними сервісами конструкції на зразок *d0e0eaaacb044b30f828ffc49e8de8558@example.com, Sweet_K452@example.com, somaneroandalek@gmail.com*. Очевидно, що їхня функція зводиться тільки до забезпечення доступу користувача до мережі, їхня кількість дуже обмежена — усього 5 зразків.

Семантично прозорими є 244 псевдоніми (68,16 % від загальної кількості багатоконпонентних псевдонімів). Найбільш продуктивна модель творення — словосполучення, які за структурою є антропонімічними формулами або подібні до них:

- 1) ім'я + прізвище (125 одиниць): *Руфіна Моретті, Зефір Оля, Кузь Божена, Максим Козирев, valeria salo, min_jimin, Tessa Braun*;
- 2) ім'я + патронім + прізвище (3 одиниці): *Кристіна Валеріївна Гущина, Вікторія Русланівна Джус, Анна Сергіївна Карпець*;
- 3) ім'я + патронім (3 одиниці): *Ілля Сергійович, Качка Козодоївна, Гном Гномич*;
- 4) ім'я + ойконім / відойконімне прізвище (1 одиниця): *liza_kharkiv*;
- 5) ім'я + назва знаку зодіаку (1 одиниця): *gemini_anni*.

Найбільшу поширеність моделі, побудованої за зразком антропоформули «ім'я + прізвище», для називання авторів фанфіків вважаємо не випадковою: вона віддзеркалює актуальну в «реальному світі» традицію ідентифікації особи. Попри стандартність формул «ім'я + патронім», «ім'я + патронім + прізвище», їхні вияви є нечастотними, що зумовлено їх офіційною конотованістю та інформативною нейтральністю.

У межах цієї моделі виразними є псевдоніми, побудовані за принципом антропонімної формули японської мови, що передбачає приєднання спеціального суфікса чи повнозначної лексичної одиниці до імені [9, с. 64]. Таких одиниць зафіксовано 5: *Фудзі чан, папороть сенсей, Танака-сенпай, Itori San, emikasenpai* (пор.: 4 традиційних для української культури спілкування форм *пані плю, пані отождбо, пан курган, Пані Тривожна Тривога з тривоогою* та 2 — для англійської: *Mic Vайт, Mr. Kelpie*), і вони є яскравим свідченням дедалі більшої ваги східного складника в глобалізованій світовій культурі.

Джерелом для творення псевдонімів автори фанфіків обирають і символічні для української культури назви (*HolodnyYar, Шевченківська Катерина, Полеля Keimycha*), і комерційні назви різних об'єктів (напою — *Jack_Daniels_No.7*, відеогри — *liga legend*, відеоканалу — *Mortiskov Channel*).

Псевдоніми, побудовані на основі синтаксично членованих словосполучень, мають просту або ускладнену будову, напр.: *донька Бандери й ньєнки України; red and green ivy; Маруся, але не Чурай; deadandmad; Stranger x Lover; рефлексія і чай з жасмином*. За видом семантико-синтаксичних відношень між компонентами у групі

псевдонімів, побудованих за зразком підрядних словосполучень, переважають атрибутивні (91 одиниця із 95): *sunijwug*; *блакитні полонини*; але трапляються й субстанційні: *Тримаюча у руках попіл*, *війною втомлена*, *Любитель кави*, *sun summoner*.

Псевдоніми зі структурною схемою словосполучення мають ті самі семантичні моделі, що й прості. Відповідно до номінативних особливостей стрижневої лексики в складі МО, багатокomпонентні псевдоніми утворені на основі онімізації

- 1) явищ природи:
 - а) назв рослин: *red and green ivy*, *Українська М'ята*, *Полум'яний лотос*;
 - б) назв тварин: *kim тернопільських під'їздів*, *видра в піжамці*, *пташка-щурохвістка*, *angry manul*, *руда лисиця*, *GreenLion*, *Corgi Poggi*;
 - в) назв природних реалій: *місячний серпанок*, *Сонечко Вишневе*, *Black Smoke*, *Pretty Fungus*, *redmoon*;
- 2) характеристик людини:
 - а) за родом заняття: *руда відьма*, *київська відьма*, *Злий школяр*, *печальний менестрель*, *pianistwithanax*;
 - б) за вподобаннями: *Вася кейпoper 2017*, *Кокомі сімп*, *Любитель кави*;
 - в) за психоемоційним станом чи особливостями поведінки: *Відмінниця Легкої Поведінки*, *Та зачарована*, *війною втомлена*, *Faceless Sleepwalker*, *insensible_scum*;
 - г) за ідеологічною позицією: *донька Бандери й ньеньки України*;
 - ґ) за зовнішністю: *Небоока Краля*, *ochi.koloru.neba*;
 - д) за відношенням до іншого предмета: *_ Pumpkin Girl*;
- 3) реалій навколишнього світу:
 - а) назв страв і продуктів харчування: *Rainy Wine*, *Foxy Tea*, *В'яла черешня*, *IneffableChocolateCheeseCake*, *Квітневе вино*, *чай з імбиром*;
 - б) назв різноманітних предметів: *Сигарети у під'їзді*, *прах цієї високоповажної*, *Шматочок льоду*, *Стік Кави*, *Келих Хаосу*, *Щоденник нареченої айдола*, *Комора Сухобока*;
- 4) назв об'єктів нематеріального світу:
 - а) абстрактних явищ і процесів: *~DevilDream~*, *Космічний поцілунок*, *Містерія Часу*, *Morgana's rant*;
 - б) фантастичних істот: *Примара Трагікомедії*, *Маленький гномік*, *Story Fairy*.

Отже, незалежно від структури мережевих псевдонімів, їх творці звертають увагу на ті самі сегменти дійсності, відштовхуючись насамперед від значення МО. Як бачимо, мережеві псевдоніми — продукти синхронійної мовотворчості, тож вони дуже чутливі до позамовних чинників і своєю семантикою міцно вкорінені в актуальний суспільно-культурний контекст.

Висновки та перспективи дослідження. Узагальнюючи результати дослідження, зауважимо, що мережеві псевдоніми авторів українських фанфіків — це окрема підсистема в межах псевдонімів як окремого класу антропонімів. Характерними рисами таких власних назв є зв'язок з індивідуальною та груповою ідентичністю

письменника-аматора, тяжіння до посиленої індивідуалізації змісту й форми, перебування на перетині приватності й анонімності, балансування між глобалізованим культурним світом і актуальними національними тенденціями, крайнім виявом авторської креативності та врахуванням потреби інших членів спільноти декодувати закладений у самоназві зміст.

Вивчення лінгвістичних ознак псевдонімів авторів фанфіків уможливило такі висновки: у проаналізованій системі переважають семантично прозорі одиниці, побудовані за зразком традиційної для української антропонімії формули «ім'я + прізвище» та її модифікації з додаванням патроніма чи усіченням одного чи кількох компонентів; структурно переважають складні номінації, утворені за схемою словосполучення; найпродуктивніші семантичні моделі творення псевдонімів авторів фанфіків пов'язані з трансонімізацією антропонімів (відлуння звичних для «реального світу» принципів номінації) та онімізацією назв явищ навколишнього світу, меншою мірою — індивідуальних характеристик людини.

Мережеві псевдоніми користувачів українськомовного сегменту інтернету — строката і динамічна система, теоретичне опрацювання якої залишається перспективним для подальших досліджень.

Література

1. Гармаш М., Педченко О., Хоровець В. Власне ім'я віртуального світу комп'ютерних ігор. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. «Філологія»*. 2022. № 26–27. С. 247–253. URL: <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5963>
2. Летюча Л. П. Ніконім як прецедентний феномен комп'ютерного дискурсу: фонетико-графічна організація. *Philological education and science: transformation and modern development vectors : Scientific monograph*. Riga, 2023. P. 290–307.
3. Омелюх І. В. Функційно-прагматичні особливості нікнеймів (на матеріалі сайту КОЛО). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2023. № 2 (100). С. 208–217. URL: [https://doi.org/10.35433/philology.2\(100\).2023.208-217](https://doi.org/10.35433/philology.2(100).2023.208-217)
4. Павликівська Н. М. Українська псевдонімія ХХ ст. : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. НАН України, Ін-т укр. мови. Київ, 2010. 36 с.
5. Сазонова Є. О. Графічна природа Інтернет-імен. *Лінгвістичні студії : збірник наукових праць*. 2012. № 25. С. 31–34.
6. Сазонова Є. О. Нікнейміка як нова галузь сучасної антропоніміки. *Studia linguistica*. 2014. № 8. С. 399–403. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2014_8_65
7. Селігей П. Українська мова у 2222 році: Вступ до лінгвофутурології. Київ : Академперіодика, 2023. 452 с.
8. Соприкіна В., Маленко О. Псевдонімікон української культурномистецької сфери початку ХХІ століття: лінгвістична інтерпретація : монографія. Харків : Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Харків. іст.-філол. т-во., 2021. 264 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/7699>

9. *Комарницька Т.* та ін. Стилістичний та соціокультурний аспект звертання як перекладознавча проблема (на матеріалі звертання у японській мові). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. № 26 (2). С. 57–64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_26\(2\)__12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_26(2)__12)
10. *Торчинський М. М.* Структура онімного простору української мови. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/4383>
11. *Шестакова С. О.* Особливості номінації учасників віртуальної комунікації (на матеріалі ніконімів). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. «Філологія»*. 2019. № 43. С. 121–125. URL: <http://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/7715>
12. *Шитик Л. В., Омелюх І. В.* Структура нікнеймів у соціальних мережах. *Мовознавчий вісник: збірник наукових праць*. 2021. № 31. С. 18–26. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/4855>
13. *Aleksiejuk K.* Pseudonyms. *The Oxford Handbook of Names and Naming* / Ed. by Carole Hough. 2016. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199656431.013.55
14. *Black W. R.* *Adolescents and Online Fan Fiction*. New York, United States of America: Peter Lang, 2008. 172 p.
15. *Donlan L.* Constructing authorial pseudonyms and authorial identity in online fanfiction communities. *Internet Pragmatics*, 3 (1). 2020. P. 95-115. <https://doi.org/10.1075/ip.00040.don>
16. *Hämäläinen L.* From Bonehead to @realDonaldTrump: A Review of Studies on Online Usernames. *Names*. 2022. Vol. 70, no. 2. P. 35–53. URL: <http://hdl.handle.net/10138/345492>
17. *Kersten S., Lotze N.* Creating a Self-Image. *Journal für Medienlinguistik*. 2020. Vol. 2, no. 2. P. 123–156. URL: <https://doi.org/10.21248/jfml.2019.20>
18. *Martin M.* Pseudonyms on the Internet: A hidden discourse. *Proceedings of ICONN* / Ed. by Oliviu Felecan. 2. 2013. P. 774-784.
19. *Nobis I.* Internet Pseudonyms of Polish YouTubers. Their Origin, Structure and Place in the Modern Anthroponymy System. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Vol. XXXVII. 2. 2019. P. 97-107. <http://dx.doi.org/10.17951/ff.2019.37.2.97-107>.

References

1. Harmash, M., Pedchenko, O., Khorovets, V. (2022), Vlasne imia virtualnoho svitu kompiuternykh ihor [The proper name of the virtual world of computer games], *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Series «Filolohiia»*, (26–27), pp. 247–253. [in Ukrainian].
2. Letiucha, L. P. (2023), Nikonim yak pretsedentnyi fenomen kompiuternoho dyskursu: fonetyko-hrafichna orhanizatsiia [Nikonim as a precedent phenomenon of computer discourse: phonetic and graphic organization], *Philological education and science: transformation and modern development vectors*, Riga, pp. 290–307. [in Ukrainian].

3. Omeliukh, I. V. (2023), Funktsiino-prahmatychni osoblyvosti nikneimiv (na materialii сайту KOLO) [Functional and pragmatic features of nicknames (based on the material of the KOLO website)], *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky*, (2 (100)), pp. 208–217. URL: [https://doi.org/10.35433/philology.2\(100\).2023.208-217](https://doi.org/10.35433/philology.2(100).2023.208-217). [in Ukrainian].
4. Pavlykivska, N. M. (2010), *Ukrainska psevdonimiia XX st. [Ukrainian pseudonymy of the XX century]*: PhD thesis. NAS of Ukraine, Institute of Ukrainian Language, Kyiv. [in Ukrainian].
5. Sazonova, Ye. O. (2012), Hrafichna pryroda Internet-imen [Graphic nature of Internet names], *Linhvistychni studii*, (25), pp. 31–34. [in Ukrainian].
6. Sazonova, Ye. O. (2014), Nikneimika yak nova haluz suchasnoi antroponimiky [Nickname studies as a new branch of modern anthroponymy], *Studia linguistica*, (8), pp. 399–403. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2014_8_65. [in Ukrainian].
7. Selihei, P. (2023), *Ukrainska mova u 2222 rotsi: Vstup do linhvofuturolohii [Ukrainian language in 2222: Introduction to linguistic futurology]*. Kyiv: Akadempriodyka. [in Ukrainian].
8. Soprykina, V., Malenko, O. (2021), *Psevdonimikon ukrainskoi kulturnomystetskoi sfery pochatku KhKhI stolittia: linhvistychna interpretatsiia [Pseudonymicon of the Ukrainian cultural and artistic sphere of the early twenty-first century: linguistic interpretation]*, Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, Kharkiv Historical and Philological Society. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/7699>. [in Ukrainian].
9. Komarnytska, T. et al. (2019), Stylistychnyi ta sotsiokulturnyi aspekt zvertannia yak perekladoznavcha problema (na materialii zvertannia u yaponskii movi) [The stylistic and socio-cultural aspect of address as a translation problem (based on the material of address in Japanese)], *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, (26 (2)), pp. 57–64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_26\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_26(2)_12). [in Ukrainian].
10. Torchynskyi, M. M. (2008), *Struktura onimnoho prostoru ukrainskoi movy [Structure of the onymic space of the Ukrainian language]*. Khmelnytskyi, Avist. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/4383>. [in Ukrainian].
11. Shestakova, S. O. (2019), Osoblyvosti nominatsii uchastnykiv virtualnoi komunikatsii (na materialii nikonimiv) [Features of nomination of participants in virtual communication (based on nicknames)], *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Series «Filolohiia»*, (43), pp. 121–125. URL: <http://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/7715>. [in Ukrainian].
12. Shytyk, L. V., Omeliukh, I. V. (2021), Struktura nikneimiv u sotsialnykh merezhakh [The structure of nicknames in social networks], *Movoznavchyi visnyk*, (31), pp. 18–26. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/4855>. [in Ukrainian].
13. Aleksiejuk, K. (2016), Pseudonyms. *The Oxford Handbook of Names and Naming*, Ed. by Carole Hough. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199656431.013.55. [in English].

14. Black, W. R. (2008), *Adolescents and Online Fan Fiction*. New York, United States of America: Peter Lang. [in English].
15. Donlan, L. (2020), Constructing authorial pseudonyms and authorial identity in online fanfiction communities. *Internet Pragmatics*, 3 (1). P. 95-115. <https://doi.org/10.1075/ip.00040.don>. [in English].
16. Hämäläinen, L. (2022), From Bonehead to @realDonaldTrump: A Review of Studies on Online Usernames. *Names*. Vol. 70, no. 2. P. 35–53. URL: <http://hdl.handle.net/10138/345492>. [in English].
17. Kersten, S., Lotze, N. (2020), Creating a Self-Image. *Journal für Medienlinguistik*. Vol. 2, no. 2. P. 123–156. URL: <https://doi.org/10.21248/jfml.2019.20>. [in English].
18. Martin, M. P. (2013), Pseudonyms on the Internet: A hidden discourse. *Proceedings of ICONN-2*, Ed. by Oliviu Felecan. 774-784. [in English].
19. Nobis, I. (2019) Internet Pseudonyms of Polish YouTubers. Their Origin, Structure and Place in the Modern Anthroponymy System. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Vol. XXXVII. 2. pp. 97-107. <http://dx.doi.org/10.17951/ff.2019.37.2.97-107>. [in English].

* * *